

2 Media, technologie en democratie

2.1 Rol van Media in een Democratie

Kernwaarden en Functies

- **Kernwaarden democratie:** vrijheid, gelijkheid, participatie, pluralisme, publieke ruimte.
- **Mediafuncties:**
  - **Informatiefunctie:** Burgers informeren.
  - **Controlefunctie:** Machthebbers controleren.
  - **Forumfunctie:** Publiek debat faciliteren.
- **Voorwaarden voor media:** Onafhankelijkheid, betrouwbaarheid, toegankelijkheid, verantwoording.

Uitdagingen door Platformisering

- **Nieuwe mediasysteem:** Algoritmes selecteren content op populariteit.
- **Commerciële druk:** Personalisatie en aandachtseconomie ondermijnen diversiteit en pluralisme.
- **Gevolgen:** Polarisatie, verminderd gemeenschappelijk gevoel.

2.2 Sociale Media en Democratie: Diagnose

Empirische Bevindingen over Polarizatie

- **Facebookstudies:**
  - **Nyhan et al. (2023):** 50,4% van content op Facebook komt van gelijkgestemden, maar politieke content vormt slechts ~7%. Polarizatie niet direct gekoppeld aan algoritmes.
  - **Gonzalez-Bailon et al. (2023):** Ideologische segregatie in nieuwsconsumptie neemt toe met engagement.
- **Consensus onder gebruikers:** Algoritmes benadrukken polariserende content, terwijl gebruikers meer genuanceerde informatie willen.

Affectieve Polarizatie

- **Definitie:** Antipathie tegenover andersdenkenden + voorkeur voor gelijkgestemden.
- **Curvilineair verband (Janssen & Turkenburg, 2023):** Matige polarisatie verhoogt steun voor democratie; extreme polarisatie schaadt.

2.3 Oplossingsrichtingen voor Sociale Media

Algoritmische Aanpassingen

- **Experimenten:**
  - Minder content van gelijkgestemden leidde niet tot verminderde polarisatie (Nyhan et al., 2023).
  - Korte experimentele periode en beperkte geografische reikwijdte zijn beperkingen.
- **Belang van transparantie:** Techbedrijven moeten data en algoritmische wijzigingen openbaar maken.

Gedragsinterventies

- **Ontvolgen van hyperpartijdige influencers (Rathje et al., 2024):**
  - Vermindert animositeit tegenover andere partijen met 23,5%.

- Verbeterd nieuwsnauwkeurigheid en tevredenheid over feeds.

2.4 AI en Democratie: Kansen en Risico's

Drie Uitdagingen

1. **Epistemisch:** Belemmering van geïnformeerde keuzes (bv. desinformatie).
2. **Materieel:** Impact op verkiezingsprocedures (bv. deepfakes).
3. **Fundamenteel:** Ondermijning van democratische principes.

Potentiële Toepassingen

- **Chatbots voor democratisch debat** (Argyle et al., 2023):
  - Herformuleren van berichten verbetert wederzijds begrip, zonder mening te veranderen.
- **Stemtesten met AI:** Verhoogt toegankelijkheid, maar risico op partijdigheid (bv. rechtse chatbots als tegenreactie).

2.5 Toekomstperspectieven

Beleidsaanbevelingen

- **Regulering techbedrijven:** Verplichte datatoegang voor onderzoekers.
- **Technologie-ontwerp:** AI-systemen ontwerpen die democratische waarden ondersteunen.
- **Burgerschapeducatie:** Mediawijsheid en kritisch denken bevorderen.

Belangrijke Studies en Evenementen

- **Podcasts (zelfstudie):** Wisselwerking media & democratie + AI & democratie.
- **Q&A met Van den Bulck (30/10):** Discussie over mediagebruik en verkiezingen in de VS.
- **Onderzoeksrapporten:** Mediagedrag jongeren en Amerikanen tijdens presidentsverkiezingen.

Key Points to Remember

- **Mediafuncties:** Informeren, controleren, debat faciliteren. Platformisering bedreigt deze.
- **Sociale media:** Algoritmes bevorderen gelijkgestemde content, maar directe polarisatie is complex.
- **Empirische resultaten:**
  - Ontvolgen van partijdige influencers vermindert polarisatie.
  - AI-chatbots kunnen respect in debatten verbeteren.
- **AI-uitdagingen:** Epistemisch, materieel, fundamenteel.
- **Toekomst:** Combinatie van regulering, transparantie en educatie nodig.
- **Belangrijke data:** Zelfstudie 23/10, Q&A 30/10.